

Tisztelt Kollégák, Bírósági Dolgozók!

A MABIE felhívására – ezúton megköszönve a lehetőséget – csatlakozom az előttem már véleményyt nyilvánított Kollégák felszólalásához, az alábbi véleményem osztom meg.

A 2024.11.22. napján aláírt „Megállapodás” egy fogalmilag közelebből meg nem határozható dokumentum, de az egy érvényes szerződés kritériumainak semmiképp sem felel meg. Mindazonáltal a megállapodást aláíró személyek – Dr. Tuzson Bence miniszter, Prof. Dr. Varga Zs. András Kúria elnök, Dr. Senyei Barna OBH elnök, Dr. Szabó Péter OBT elnök – jogszabályi felhatalmazás hiányában a „Megállapodást” érvényesen alá sem írhatták.

A „I. Bevezető rendelkezések” rész a hatalmi ágak szétválasztásáról, valamint az igazságszolgáltatás, mint harmadik hatalmi ág és abban dolgozó hivatásrendek – Montesquieu óta ismertén – működéséről olyan alapvetéseket tartalmaz, amelyekről az aláíróknak „megállapodni” nem kell, azok egy jogállamban evidensek, azokat az Alaptörvény tartalmazza.

A „II. A hivatásrendek anyagi megbecsülése” fejezetben foglaltak vonatkozásában az aláíróknak rendelkezési joga nincs. A régóta rendezetlen bírói életpálya modell és azzal szervesen összefüggő bírói alapilletmény kérdését továbbra sem rendezi semmilyen módon, ahogy az azon alapuló és attól függő igazságügyi alkalmazottak –fogalmazók, titkárok, tisztviselők – bérét sem. Ugyanakkor az e pontban rögzítettek alkalmasak arra, hogy mind az igazságügyi alkalmazottak, mind a bírák körében, a kiszámítható jövőjüket illetően teljes bizonytalanságot, pánikot keltsen, különös tekintettel az igazságügyi alkalmazottak jogállás-jövedelmezés kérdésében. (II.5.)

A „III. Az igazságszolgáltatás hatékonyságának javítása” pontban rögzítettek a hatékonyságot nyilvánvalóan nem szolgálják, ugyanakkor alkalmasak a jogbiztonság, a jogkereső állampolgárok igazságszolgáltatásba vetett bizalmának megrendítésére. Az eddig nyilatkozó a III.1-4. pontokban leírt, közelebből nem ismert – a javaslattevő részéről felmerült – „ötleteket” tekintve részletesen leírták az azokkal kapcsolatban felmerülő súlyos problémákat, azokkal magam is egyetértek.

A „Megállapodás” záró mondata jogászként, jogalkalmazóként számomra nemhogy jogi relevanciával nem bír, de nem is értelmezhető. Az aláírók nem rendelkeznek intézkedés tételi jogosultsággal a „Megállapodásban” leírtak vonatkozásában, különösen akként nem, hogy arról a hivatásrendekkel egyeztetés egyáltalán nem történt. E helyütt idézném az Alaptörvény 25.cikk (5) bekezdését: „A bíróságok igazgatásának központi feladatait az Országos Bírósági Hivatal elnöke végzi. Az Országos Bírói Tanács felügyeli a bíróságok központi igazgatását. Az Országos Bírói Tanács és más bírói önkormányzati szervek közreműködnek a bíróságok igazgatásában.”

Alaptörvény 26.cikk: „A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírákat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. A bírák nem lehetnek tagjai pártoknak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.”

A 2011. évi CLXII. törvény a Bírák jogállásáról és javadalmazásáról rögzíti a bírák jogait és kötelezettségeit az alábbiak szerint:

„35. § (1) A bíró részére a feladatai megfelelő ellátásához szükséges feltételeket biztosítani kell.

(4) A bírót hivatása méltóságának és felelőssége súlyának megfelelő, függetlenségét biztosító javadalmazás illeti meg.

36. § (1) A bíró hivatását esküjéhez hűen köteles gyakorolni, igazságszolgáltatási feladatainak teljesítését nem tagadhatja meg, a rábízott ügyekben folyamatosan, lelkiismeretesen köteles eljárni.

(2) A bíró minden ügyben befolyástól mentesen, és részrehajlás nélkül köteles eljárni.

37. § (2) A bíró köteles a tisztségéhez méltó, kifogástalan magatartást tanúsítani és tartózkodni minden olyan megnyilvánulástól, amely a bírósági eljárásba vetett bizalmat vagy a bíróság tekintélyét csorbítaná.”

„A bírói függetlenség a jogállamiság előfeltétele és a méltányos eljárás alapvető garanciája. Egy bíró ezért köteles a bírói függetlenséget fenntartani és megjelteni mind személyes, mind pedig intézményi szempontból...A bírónak nem csupán a kormányzat végrehajtó és törvényhozó ágához fűződő szükségtelen kapcsolatoktól és befolyásolástól kell tartózkodnia, hanem ennek egy külső megfigyelő számára is nyilvánvalónak kell látszania.” – A bírói magatartás bangalorei alapelvei.

A tizenkét év bírósági jogviszonyom után, a bírói pályán szerzett tapasztalattal biztosan állítom, hogy a most munkájukat ellátó bírák és igazságügyi alkalmazottak – jelenlegi jövedelmi viszonyaik ismeretében – biztosan nem anyagi megbecsültségük okán dolgoznak, sokkal inkább a hivatástudat motiválja őket. A „Megállapodás” sajtóvisszhangja a bírósági szervezetrendszer társadalmi megbecsültségét még jobban aláássa.

A „Megállapodás” mely az „igazságügyi reform” égisze alatt született, nem csak a bírák személyi és intézményi rendszerét kívánja teljesen és egyoldalúan átalakítani, hanem a társszervek – így az ügyvédek, ügyészek - függetlenségét is jelentősen csorbítja. Olyan változásokat eredményezhet, amely mind az igazságszolgáltatás – mint harmadik hatalmi ág – függetlenségét, mind az állampolgárok pártatlan igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését veszélyeztethetik. A klasszikus jogi pályán dolgozó Kollégák előtt perspektíva nincs, a jövőnk bizonytalanná válik!

„A becsület nem eladó!”

2024. november 26.

dr.Makai Katinka
bíró
Fonyódi Járásbíróság